

4. Методика навчання української мови в початковій школі: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За наук.ред. М.С.Вашуленка. – К.: Літера ЛТД, 2010. – 364с.

5. Методика викладання української мови: Навч. посібник / За ред.С.І. До-рошенка . – К.: Вища школа, 1992. – С.197-234.

In this article the system of training exercises which are based on the usage of succussfully chosen texts, idiomac phrases, ukrainian peoples proverbs, riddles, funnies, counters, carols, songs, rhimes, which reflect the peculiarities of the material and spiritual cultura of the people, national character. This system prepares the pre-school pupils to understanding of writing actions as the basis of training the skills of orphographic and punctuational awareness.

Key words: *system of training exercises, texts, idiomac phrases, ukrainian peoples proverbs, riddles, funnies, counters, carols, songs, rhimes, which reflect the peculiarities of the material and spiritual cultura, national character; writing actions, the skills of orphographic and punctuational awareness.*

УДК 811.161.2'373

Світлана Сукмановська (Миколаїв)

ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ – ЗАСІБ АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ЛЕКСИКОЛОГІЇ

Першочерговою потребою сучасної системи освіти є впровадження нових форм та методів навчання й виховання, які забезпечують розвиток особистості кожного школяра. Розв'язанню цієї проблеми сприяє впровадження інтерактивних технологій навчання, котрі допомагають залученню учнів до творення уроку та співпраці вчитель – учень, активізації пізнавальної діяльності.

Інтерактивні технології навчання сприяють ефективному розвитку в кожній особи творчих здібностей, логічного мислення, системи загальнолюдських цінностей та загальноприйнятих норм поведінки, усвідомленню особистої відповідальності та вмінню об'єднуватися з іншими членами колективу класу задля розв'язання спільної проблеми, формуванню навичок спілкуватися та співпрацювати з членами групи.

Організація навчання із застосуванням інтерактивних технологій активізовує пізнавальну діяльність учнів. Велика кількість різноманітних і доступних школярам видів робіт, де використовуються інтерактивні технології, розвиває увагу, спостережливість, розширює кругозір та впливає на формування пізнавальної діяльності.

Пропонуємо деякі прийоми педагогічної техніки, які доречно використовувати на уроках української мови при вивченні лексикології.

“Спіймай помилку!”

Учитель навмисне робить помилку, а попереджені заздалегідь школярі повинні її знайти.

Так, наприклад, вивчаючи омоніми, учитель пропонує: “Складіть по два речення з омонімами лава, *крило*”.

Цей прийом дозволяє тримати в напрузі активізовану увагу учня, привчає дітей не сприймати все на віру, навчає їх тому, що помилки можуть підстерігати будь-де, викликає бажання мати тверді переконання і знання.

Ще один різновид цього прийому – учень отримує текст чиєїсь самостійної роботи з помилками (це можуть бути два варіанти виведеного комп’ютерного тексту для всього класу). Завдання: виправити самостійно помилки в тексті. Згодом доцільно провести колективну роботу над текстом з учнями усього класу.

Працюючи в групі, учні шукають помилку, сперечаються, радяться. Зробивши певний висновок, члени групи доручають спікеру його оголосити.

Учитель може запропонувати групі знайти помилку в оголошеннях, на етикетці товару, придбаного в магазині, і доповісти про результати роботи. Можна використати для завдання магнітофонний запис чиєїсь промови, уривок газетної публікації.

Щоб пошуки й обговорення не затягнулись, необхідно одразу визначити час для всієї роботи. Якщо це старшокласники, можна попросити написати доповідну записку у формі звіту про здійснену експертизу. У такому разі прийом перетвориться на ділову гру – роботу експертної комісії.

Необхідно пам’ятати, що прийом “Спіймай помилку!” не має сенсу, якщо учень не може довести правильність, тобто помилка має стосуватись уже вивченого на той момент учнями.

Прийом “Спіймай помилку!” доречно використовувати, закріплюючи навчальний матеріал.

Вправи ігрового характеру привчають швидко оперувати засвоєним матеріалом, розвивають творчу активність учнів, роблять їхні знання більш свідомими, стійкими, бо потребують активізації набутих знань.

Гра “Хто більше?”

До дошки викликаються двоє або троє учнів, які отримують одне завдання. Наприклад, написати протягом двох хвилин якомога більше слів іншомовного походження. Або ж написати протягом двох хвилин якомога більше професійних слів чи термінів, що вказують на діяльність

людини певної професії (до речі, учні в класі можуть не тільки спостерігати за ходом гри, а й також паралельно виконувати умову в зошитах). Далі перевіряється робота школярів на дошці, це може робити вчитель або ж хтось із учнів класу під контролем учителя. Перемагає той, хто написав більше правильних слів.

Гра “Хто швидше?”

Учні – учасники гри повинні якомога швидше написати на дошці, наприклад, 15 архаїзмів. Перемагає той, хто це зробить першим.

Гра “Хто скаже останнім?”

Учитель називає слово і пропонує учням, наприклад, дібрати до нього синоніми. Хто скаже останнє слово, той виграє.

Гра “ Поясни слово”

Спочатку зачитують слово, наприклад, архаїзм і пропонують пояснити, що воно означає. Якщо учасник гри ніяк не може це зробити, йому дають прочитати три-чотири варіанти речень, з яких в одному вжито правильне лексичне значення цього слова, в інших – хибне. Тоді учасник гри відгадує, у котрому реченні правильно вжито це слово.

Учитель або ведучий зачитує правильне лексичне значення слова, вказує регіон його вживання, використання.

Гра “Точка зору”

Учасники: опоненти – групи учнів, які захищають різні точки зору; спостерігачі – учитель та кілька учнів.

Дві групи учнів доводять правильність протилежних точок зору. Так моделюються зіткнення думок людей різних соціальних груп, учених різних епох. Ще до початку гри вчитель оголошує тему дискусії, рекомендує необхідну літературу. Під час гри члени групи обговорюють свої аргументи й можливі контраргументи опонентів. Коли групи вступають у дискусію, спостерігачі оцінюють, чиї виступи були логічнішими, хто більш переконливий в емоційному плані? Хто був некоректним при спілкуванні, переходив на особистості? Так обговорюються актуальні проблеми мови, наприклад, ставлення молоді до згрубілої лексики та нецензурних слів, жаргонізмів, до засилля російської мови в засобах масової інформації.

Театралізація (розігрується сценка з дидактичною метою). Підтеатралізацією в дидактиці розуміють розігрування сценок на навчальну тему. У цьому прийомі фантазія сягає своїх вершин, розбухуючи уяву учнів. Так, вивчаючи тему “Діалектні слова”, учитель пропонує школярам подумати: якби в нас була можливість поспілкуватись з людьми різних регіонів, чи відрзнялось би їх мовлення від нашого?

І тут раптом відчиняються двері, до класу заходять представники різних регіонів України. Учні мають можливість «поспілкуватися» з гуцулами, лемками, бойками. Гості виголошують монологи, розповідаючи про себе, а школярі «виловлюють» незвичні слова та вирази (діалектизми) в їх мовленні. Учні з захопленням сприймають гру як навчання.

З метою активізації пізнавальної діяльності учнів доцільним є використання лінгвістичних задач.

Наприклад, відповідаючи на уроці, учень використав вислів *моя автобіографія*, учителька сказала, що цей вислів є помилковим. Чому?

На уроці вчителька запропонувала учням записати фразеологізми. Один із них написав: *у мить ока, переливати на коні і під конем, гнути кирпу, ложці ніде впасти, там, де козам хвости крутять, як собаці бубон, ні пуху ні пера*. Чи поставить учителька цьому учневі гарну оцінку? Чому? Наведіть правильні варіанти спотворених фразеологізмів.

Як показує досвід, упроваджуючи інтерактивні методи навчання, активізуємо пізнавальну діяльність учнів, даємо їм змогу набути навичок, необхідних для спілкування та співпраці, забезпечуємо зацікавленість предметом.

1. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: Навч. посіб. – К.: Академвидав, 2004. – 154 с.

2. Лозова В. І. Пізнавальна активність школярів. – Х.: Основа, 1990. – 88 с.

3. Освітні технології / За заг. ред. О. М. Пехоти. – К.: Просвіта, 2001. – 157 с.
4. Пометун О.І., Пироженко Л.В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. - К.: А.С.К., 2004. - 192 с.

УДК 398:37

Любовь Ткач (Тирасполь, Молдова)

ФОЛЬКЛОР КАК СРЕДСТВО ОБОГАЩЕНИЯ СОДЕРЖАНИЯ ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ

В статье раскрываются возможности применения фольклора в целях обогащения когнитивного опыта и развития мыслительных процессов у студентов, обучающихся на педагогических специальностях.

Ключевое слова: фольклор, коллективный опыт, обучение.

Внедрение современного содержания образования, новых форм деятельности требует от педагогов творческой инициативы, владения навыками исследовательской деятельности, развития внутренней потребности в изменении характера взаимодействия с субъектами педагогического процесса.